

Presentatie onderzoek melkvee

NL Next Level Mestverwaarden

Webinar | 31 mei 2022

Voordat we beginnen

Camera uit

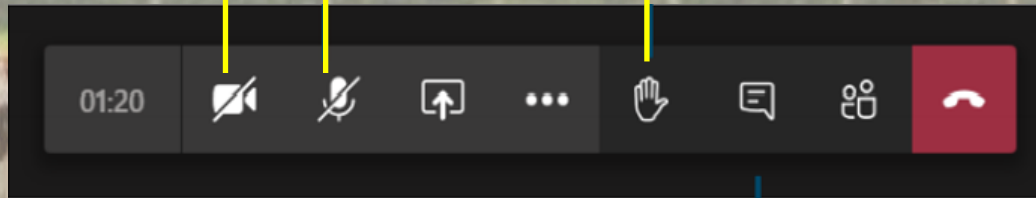
Zorg dat je camera uitstaat voor een goede verbinding

Microfoon uit

Zorg dat je microfoon uitstaat om ruis te voorkomen

Steek je hand op als je een vraag hebt

Unmute je microfoon en stel je zelf voor als je het woord krijgt

Chat

Gebruik de chat om een korte vraag te stellen d.m.v. tekstbericht

* Vragen via de chat zullen na afloop van het webinar per email worden beantwoord

Keten stalsysteem–mestbewerking–bemesting

- Inleiding en emissie stikstof en broeikasgassen: Nico Verdoes, WLR
- Economie van de systemen: Jos van Gastel, Promillicon

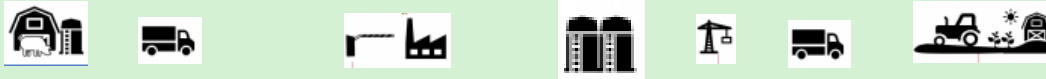
Modelberekeningen

- i. Mestverwaarding en massa balansen
- ii. Economisch model
- iii. Emissie model

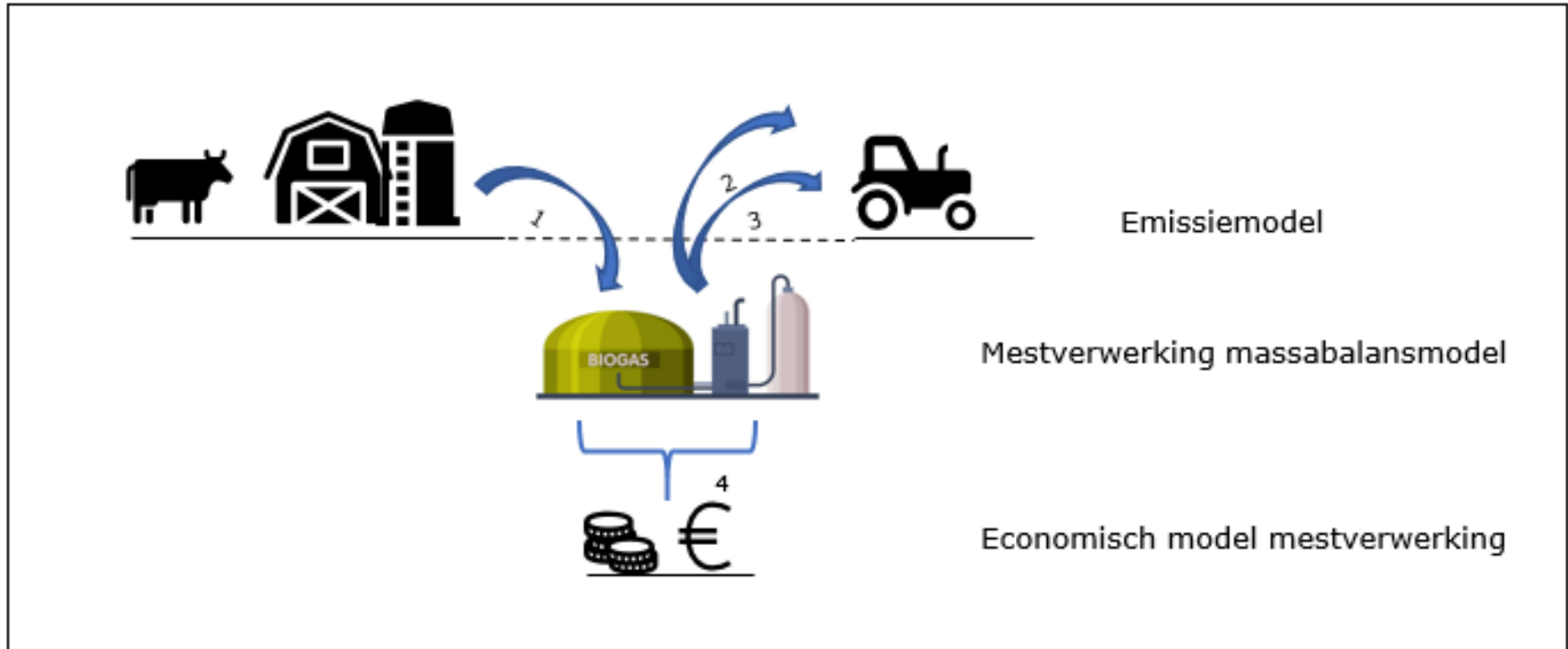
NL Next Level Mestverwaarden: 2019-2022

Op welke wijze kan mestverwaarden bijdragen aan de reductie van stikstof, CO₂ en CH₄?

- Vier werkpakketten:
  - Marktvraag gedreven mestproducten (WP1)
  - Innovatieve technologie (ontwikkeling) mestverwerking (WP2)
  - Optimalisatie grondstofkwaliteit (dierlijke mest) door innovatieve dier- en staloplossingen (WP3)
  - Uitwerking markt- en keten gerelateerde governance opties (WP4)

Modellen

Uitgangspunten emissieberekeningen

- Mestverwaarding op bedrijf; 250 melkkoeien
- Extensief en intensief bedrijf gemodelleerd; input uit BBPR:
Variatie in rantsoen, weidegang, melk- en mestproductie, samenstelling drijfmest, afzet mest naar derden
- Referentie = geen verwerking: drijfmest als zodanig aangewend
- Berekening van ammoniak en broeikasgassen over de gehele mestvervaardingsketen
  - NH_3 & N_2O : o.b.v. emissiefactoren
  - CH_4 : o.b.v. BMP en ouderdom mest

Intensief en extensief bedrijfssysteem

Uitgangspunten	Intensief	Extensief
Aantal melkkoeien	250	250
Aantal stuks jongvee	175	175
Melkproductie (kg/koe/jaar)	9000	9000
Oppervlakte (ha)	100	180
Verhouding grasland/bouwland	80/20	80/20
Weidegras in rantsoen	nee	ja
Weidegang (uur)	0	798*
Totale mestproductie (ton)	9004	8206
Gehalte N-totaal in mest (g/kg)	4,0	4,3
Gehalte P ₂ O ₅ in mest (g/kg)	1,5	1,6
Mestafzet naar derden	ja	nee

Scenario's (voor beschrijving zie rapport)

Scenario	Mestverwerking	Gemiddelde ouderdom melkveemest bij vergisten (dagen)	Emissiefactor NH ₃ (RAV) (kg/per dierplaats/jaar)	Reductie percentage*
1 Regulier geen vergisting**	Nee	n.v.t	13	-
2 Regulier + monovergisting**	Ja	36	13	-
3 Regulier + monovergisten + N strippen	Ja	36	13	-
4.1 Regulier + verdunnen + N strippen**	Ja	n.v.t	4.9	62%
4.2 Regulier + verdunnen + monovergisting + strippen**	Ja	36	4.9	62%
5 Dagontmesting geen vergisting**	Nee	n.v.t	7	46%
6 Dagontmesting + monovergisting	Ja	1	7	46%
7 Dagontmesting + monovergisting + strippen**	Ja	1	7	46%
8 Scheiding urine/feces **	Nee	n.v.t	8	38%
9.1 Semi dichte vloer + onderafzuiging + strippen**	nee	n.v.t	3.6	72%
9.2 Semi dichte vloer + onderafzuiging + strippen + monovergisten**	Ja	1	3.6	72%

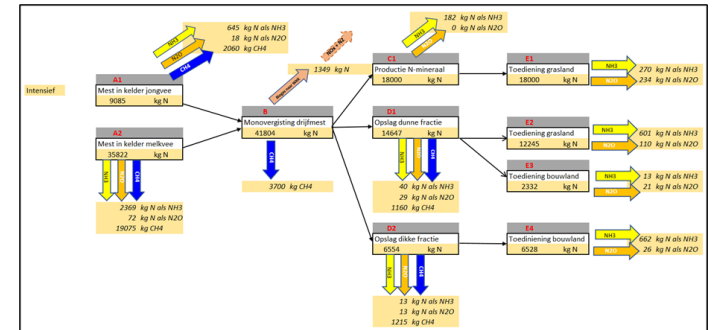
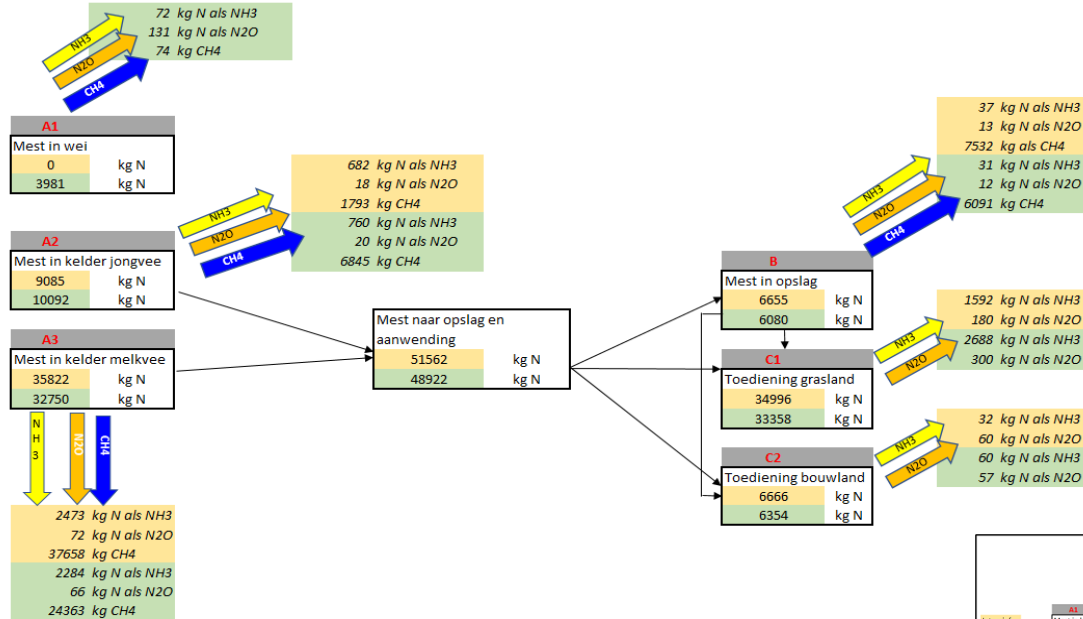
*Dit is de reductie ten opzichte van scenario 1

**Deze scenario's zijn voor zowel intensief en extensief

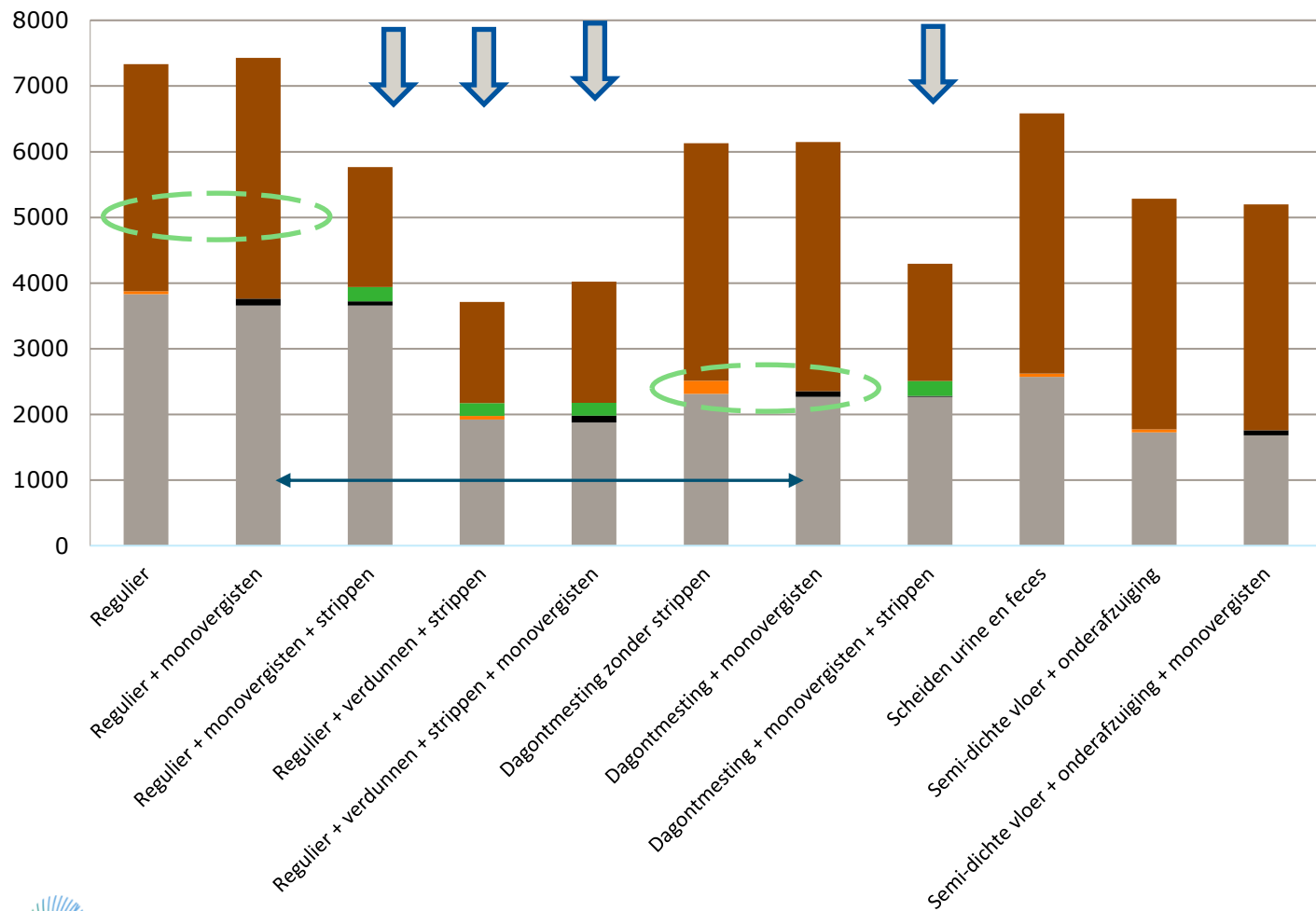
Emissiemodel – voorbeeld processchema's

Intensief
Extensief

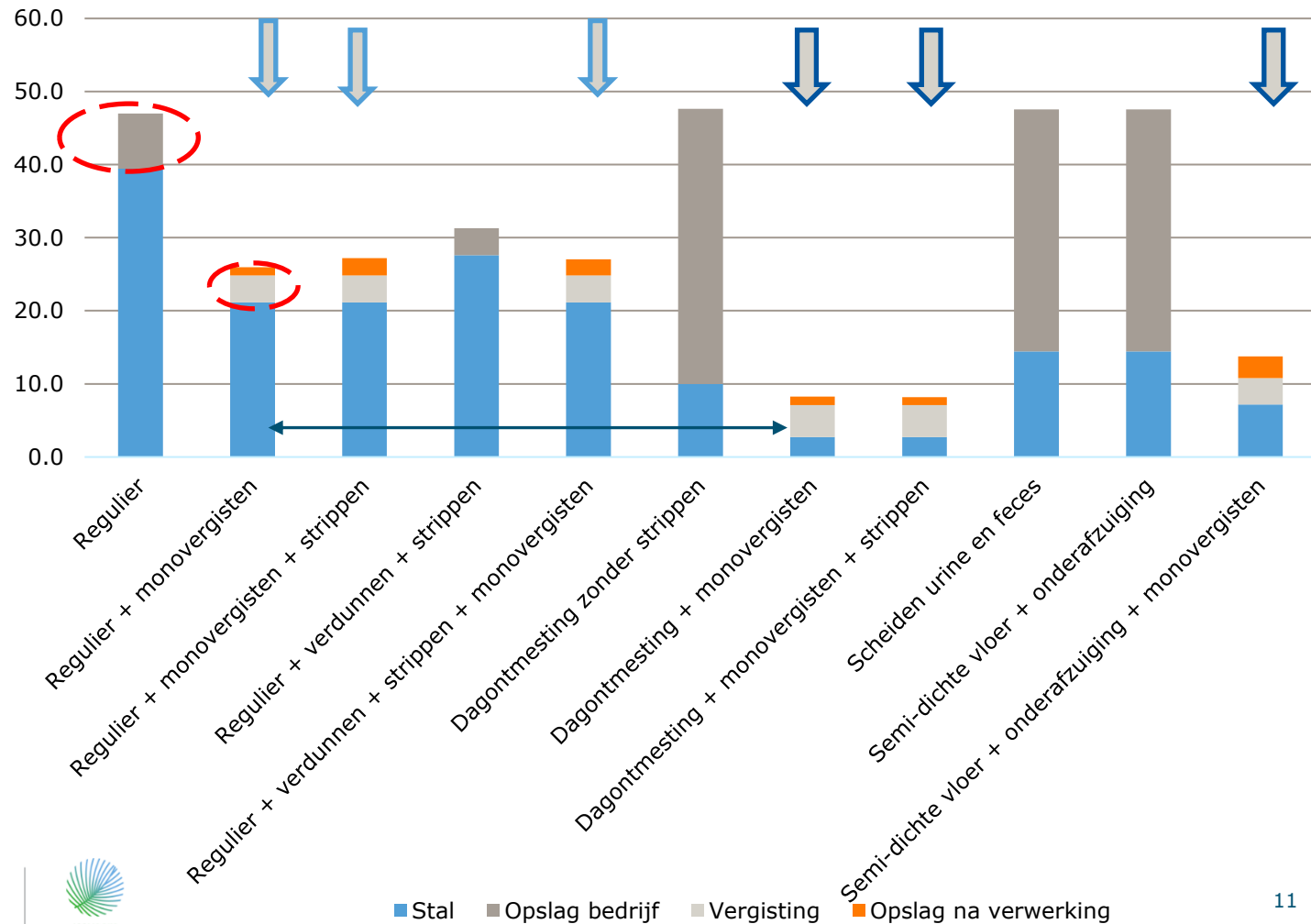
Totale ammoniak emissies (kg/jr)

intensief

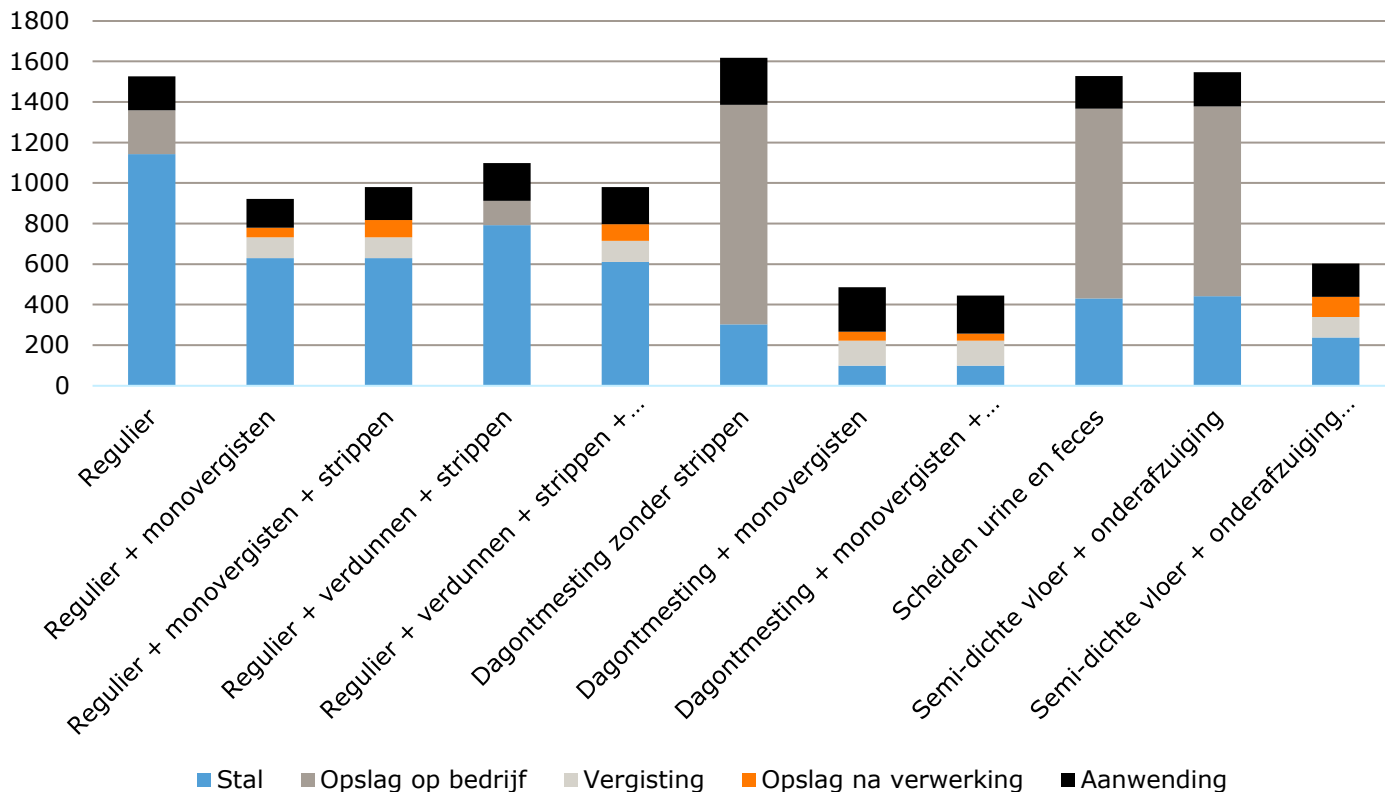
Totale methaan emissies uit mest (ton/jr)

intensief

Totale broeikasgasemissies uit mest (ton CO₂ eq./jaar)

intensief

Conclusies emissies

- Toepassing vergisting biedt perspectief t.a.v. verlaging methaanemissies in de keten (m.n. dagontmesting)
- Methaanemissies op het bedrijf worden aanzienlijk verlaagd (~80%) wanneer mest dagelijks wordt verwijderd uit de stal en direct naar een vergister wordt getransporteerd
- Dagontmesting, scheiden urine/feces, semi-dichte vloer + onder afzuiging, verdunnen + strippen leiden tot hoge ammoniakreducties in de stal (~30-70%)
- Door strippen van ammoniumstikstof uit digestaat kan de ammoniakemissie bij aanwending worden verminderd

Investeringsen en exploitatie

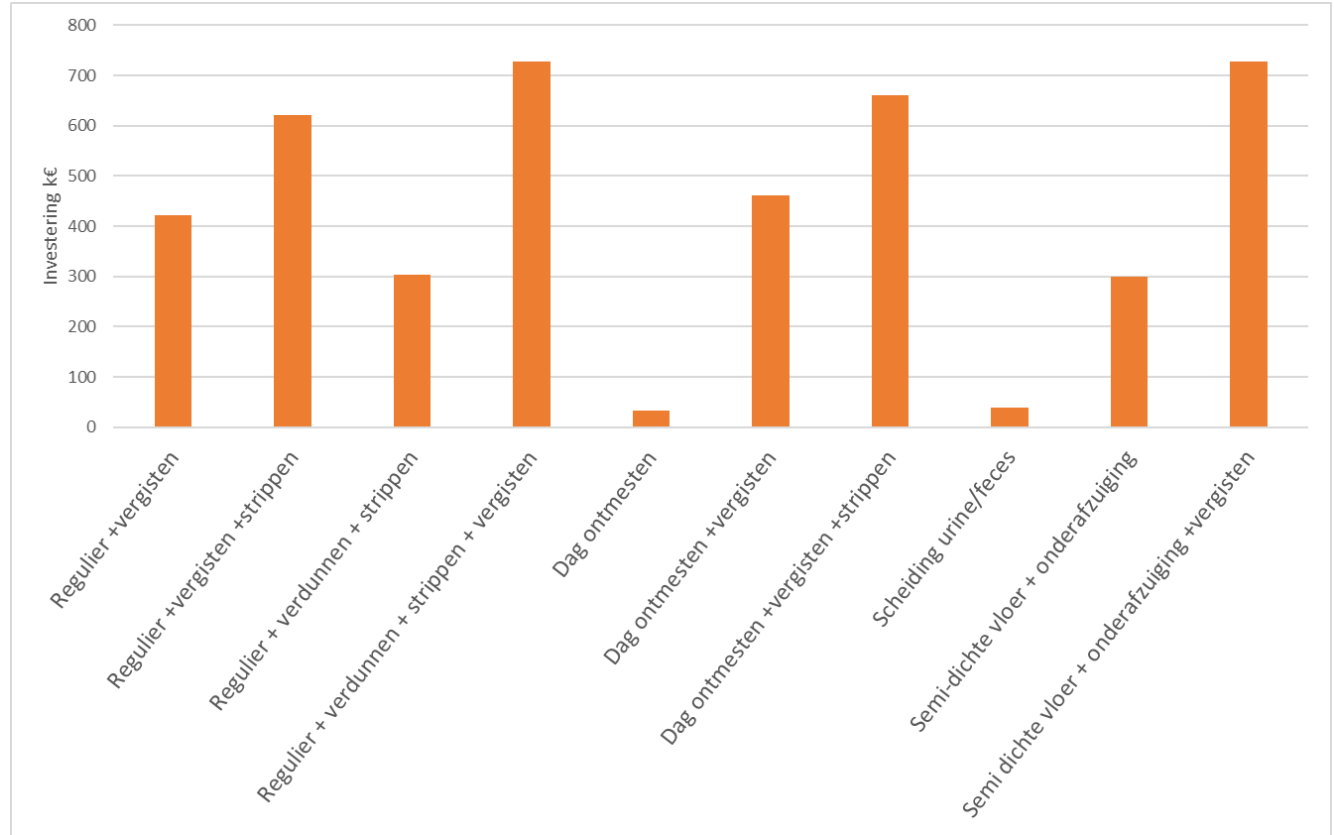
Investeringsen: Betreft meer-investeringsen tov reguliere stal

Exploitatie

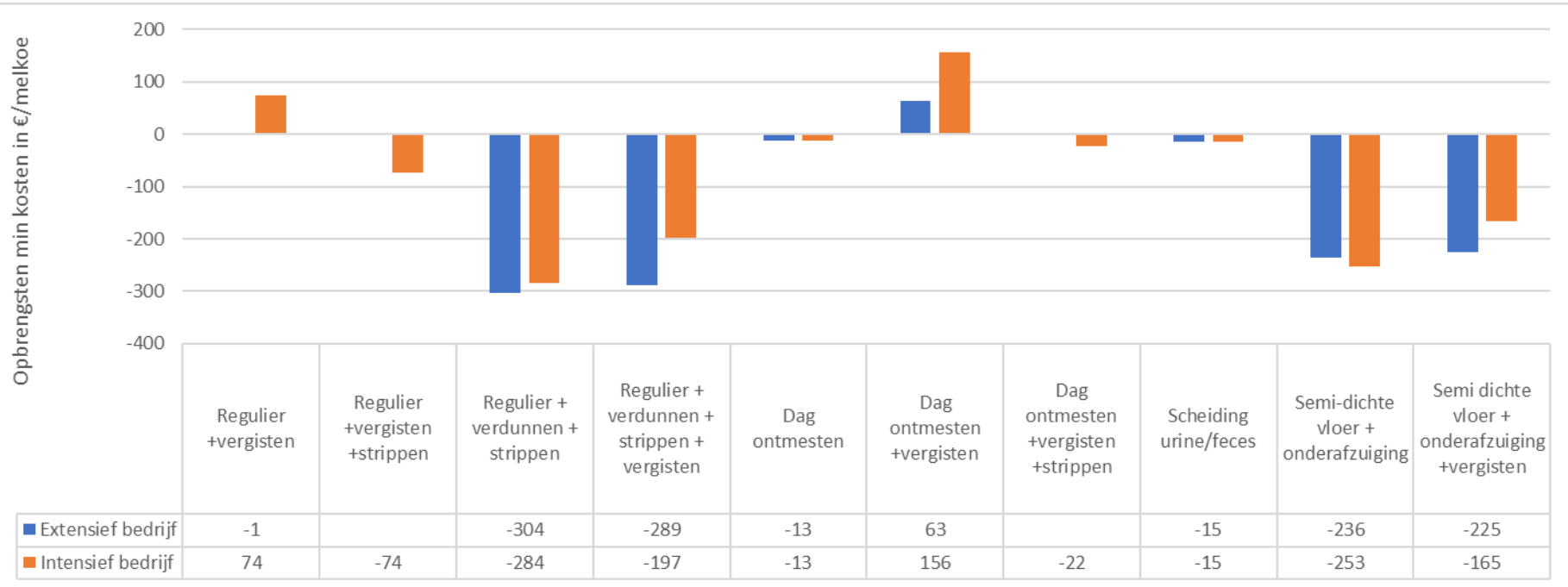
Kosten	Opbrengsten
Verbruik energie	Vermeden inkoop energie
Verbruik hulpstoffen	Levering energie + groen certificaat
Arbeid	SDE subsidie
Onderhoud	Vermeden inkoop kunstmest
Afschrijving en financiering	Vermeden mestafzetkosten

Investering

250 koeien
intensief

Exploitatie (250 melkkoeien)

Gevoeligheid exploitatie 'Reguliere stal + vergisten'

Melkkoeien	Gemiddelde ouderdom mest (dagen)			
	10	30	60	90
100	-214	-258	-309	-349
150	-28	-72	-124	-163
200	68	23	-29	-69
250	126	81	29	-12
300	166	120	67	27

Intensief bedrijf

→ Gerekend met 100% benutting van de warmte:

Vanaf 200 melkkoeien rendabel mits mest voldoende snel in de vergister kan worden ingevoerd.

→ Echter: warmtevraag vergister bedraagt ca. 30% van productie; 100% benutting is dus niet vanzelfsprekend. (Optie strippen digestaat).

→ Bij 30% warmtebenutting is vergisting pas rendabel vanaf ca. 500 melkkoeien

Extensief bedrijf

→ Voor extensieve bedrijven schaalgrootte > 250 melkkoeien benodigd voor rendabele vergisting. (Minder mestvolume naar vergister door aandeel mest weidegang)

Gevoeligheid 'Reguliere stal + vergisten + strippen'

Melkkoeien	Gemiddelde ouderdom mest (dagen)			
	10	30	60	90
100	-490	-560	-642	-692
150	-213	-285	-368	-419
200	-75	-146	-229	-281
250	10	-63	-145	-198
300	66	-6	-90	-142
350	106	34	-49	-102
400	132	59	-25	-78

Intensief bedrijf

- Alle geproduceerde warmte kan worden benut.
- Haalbaarheid sterk afhankelijk van ouderdom mest en schaalgrootte
- Strippen digestaat, productie N-meststof:
  - Toename kosten groter dan toename opbrengsten
  - Grotere schaalgrootte nodig voor haalbaarheid t.o.v. situatie zonder strippen

Gevoeligheid 'Dagontmesting + vergisten + strippen'

Melkkoeien	Investeringskosten		
	90%	100%	110%
100	-444	-530	-618
150	-188	-250	-313
200	-59	-108	-159
250	20	-22	-65
300	73	36	-2
350	111	78	43
400	135	104	72

Intensief bedrijf

- Ombouwen reguliere stal naar systeem met dagontmesting + vergisten + strippen is rendabel vanaf 250 melkkoeien
- Ouderdom melkveemest bij ingang vergister 1 dag
- Het effect van zeer korte verblijftijden van de mest in de stal (uren) in vervolg onderzoek

Stalsystemen met verdergaande emissiereductie

Stalsystemen

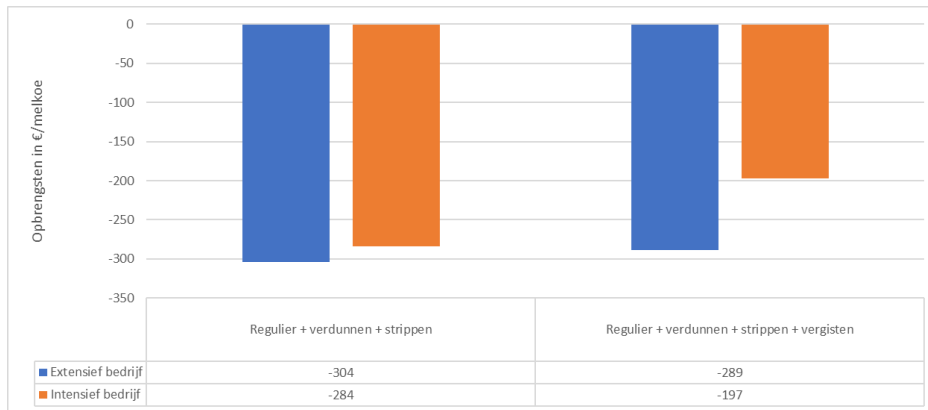
1. Verdunnen mest in mestkelder met ammoniakarme dunne fractie

- Reguliere stal
- Mestrobot veegt feces door roosters en spoelt met ammoniakarme dunne mest
- Verdunning 4:1 → geen toename van het mestvolume
- Mengsel uit mestput → scheiden, strippen → dunne mest retour.

2. Toepassen semi dichte vloer + onderafzuiging

- Sleuven in roostervloer voorzien van inlegstukken met urineafvoergaatjes
- Verzamelen feces met mestrobot + spoelen roosters met water (4 ltr/ m²)
- → sterke toename mestvolume (8 ton/melkkoe/jaar)!
- Kelder afzuiging + luchtwassing

Verdunnen met ammoniakarme fractie

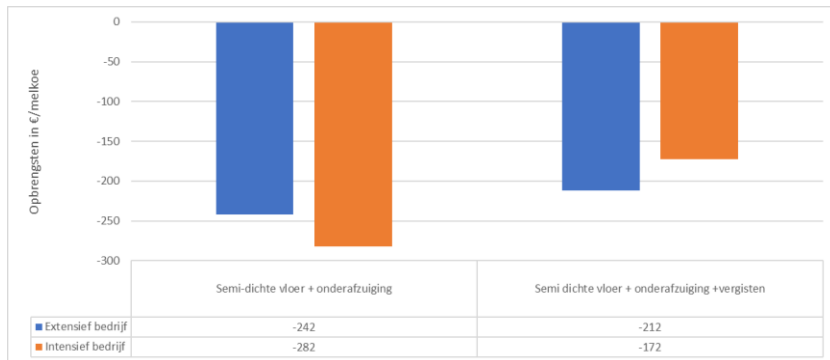
Resultaten

- Verdere emissiereductie leidt tot toename kosten
- Strippen dunne mest levert voordeel in bemestingskosten voor intensieve bedrijven
- Vergisting levert voordeel voor intensieve bedrijven

Opmerkingen

- Loogverbruik stripper en zuurverbruik luchtwasser substantieel 100-110 € / melkkoe
- Bij toepassing van vergisting zou warmte wwk ingezet kunnen worden voor stripper
- Bij vergisting gerekend met 100% nuttig gebruik van warmte (..)
- Bemesten op fosfaatruimte (N verwijderd)
  - Extensief: N ruimte dierlijke mest invullen met ammoniumsulfaat
  - Intensief: ook N ruimte kunstmest deels ingevuld met ammoniumsulfaat

Semi dichte vloer + onderafzuiging

Opmerkingen

- Beperkt 'strippen' mest in mestkelder op basis van ventilatie mestkelder
- Bemesten op stikstofruimte (relatief weinig N verwijderd uit mest)
- Ammoniumsulfaat ingezet voor invulling kunstmestruimte (deels)

Resultaten

- Verdere emissiereductie leidt tot toename kosten
- Spoelen met water leidt tot hogere mestafzetkosten bij intensieve bedrijven (en hogere kosten aanwenden bij extensieve bedrijven)
- Vergisting levert klein voordeel voor extensieve bedrijven en groter voordeel intensieve bedrijven (dagontmesting)

Emissiereducties keten en exploitatie

Onderwerp Ten opzichte van regulier	Ammoniakemissie Reductie % keten	Methaanemissie Reductie % keten	Exploitatie €/melkkoe
Reguliere stal			
+ Vergisten	-3%	45%	74
+ Vergisten + strippen	21%	42%	-74
+ verdunnen met gestripte dunne fractie	49%	33%	-284
+ verdunnen + vergisten	45%	43%	-197
Dagverse ontmesting			
+ Vergisten	16%	-1%	-13
+ Vergisten + strippen	15%	82%	156
+ semi dichte vloer + onderafzuiging	41%	83%	-22
+ semi dichte vloer + onderafz. + vergisten	27%	-1%	-253
	29%	71%	-165

Afsluiting – hoe verder

- Model of werkelijkheid?
  - Blijft een modelberekening, geen metingen
  - Wel waarde: gemakkelijk andere uitgangspunten (prijzen!) invoeren
  - Stevige basis
- Toepassing van deze kennis
  - Fieldlab rundveebedrijf: Van Poppel in Molenschot/Wientjes in Oploo
  - Fieldlab centrale verwerking: Van Genugten in Sint-Oedenrode

Einde

Vragen?

Rapport verschenen:

<https://edepot.wur.nl/569408>

Berekeningen emissies en economie voor
verschillende scenario's voor verwaarding
van rundveemest

NL Next Level Mestverwaarden

Luuk Gollenbeek, Jos van Gestel, Flavia Casu, Iris Hulsman, Nico Verdoes

Openbaar
Rapport 1372